

4. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА. СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА. ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ. СУДОУСТРІЙ. ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА.

УДК 343.13

*Сергій Деркач,
експерт з питань боротьби з корупцією
Антикорупційної ініціативи
Європейського Союзу в Україні*

МОЖЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ РОЗСЛІДУВАТИ СПРАВИ, ПРОВАДЖЕННЯ ЗА ЯКИМИ ЗДІЙСНЮЄ ПРОКУРАТУРА: ВІД ІСТОРІЇ ПИТАННЯ ДО НОРМАТИВНИХ ПРОПОЗИЦІЙ

Уся представлена в цій статті інформація є індивідуальною позицією автора та не є офіційною думкою чи позицією Антикорупційної ініціативи Європейського Союзу в Україні, в якій він працює.

Проаналізовано теоретичні передумови та нормативне урегулювання можливості Національного антикорупційного бюро України здійснювати досудове розслідування у справах, які раніше перебували у провадженні інших органів розслідування, зокрема у органів прокуратури.

Ключові слова: розслідування, кримінальне провадження, детектив, прокуратура, підслідність.

Деркач С.

Возможности Национального антикоррупционного бюро Украины расследовать дела, производство по которым осуществляют прокуратура: от истории вопроса до нормативных предложений.

Проанализированы теоретические предпосылки и нормативное урегулирование возможности Национального антикоррупционного бюро Украины осуществлять досудебное расследование по делам, которые ранее находились в производстве других органов расследования, в частности в органах прокуратуры.

Ключевые слова: расследование, уголовное производство, детектив, прокуратура, подследственность.

Derkach S.

Opportunities of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine to investigate cases prosecuted by the Prosecutor's Office: from the history of the issue to normative proposals.

The article is dedicated to the analysis of the theoretical preconditions and normative regulation of the possibility of the National Anti-corruption Bureau of Ukraine to carry out pre-trial investigation in cases that were previously held by other investigative bodies, in particular the prosecutor's offices.

Keywords: investigation, criminal proceeding, detective, prosecutor's office, jurisdiction.

Постановка проблеми. Наприкінці листопада цього року нового розвитку набув застарілий конфлікт повноважень між Генеральною прокуратурою (далі – ГПУ) і Національним антикорупційним бюро (далі – НАБУ). Причиною цього стало втручання Генпрокуратури та Служби безпеки України у спільну спецоперацію НАБУ з Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою з викриття корупційної

© Сергій Деркач, 2018

схеми за участю організованої злочинної групи у Державній міграційній службі України. Таким чином, спеціальна операція НАБУ була зірвана, а вже 5 грудня 2017 р. заступник Генерального прокурора України повідомив про підозру двом працівникам НАБУ [1]. В той же день Генеральний прокурор спростував твердження про наявну «війну» між вказаними відомствами. Даний конфлікт є вже далеко не першим з моменту функціонування НАБУ, а саме 4 грудня 2015 р., коли НАБУ зареєструвало перші кримінальні провадження в Єдиному реєстрі досудових розслідувань.

Насправді протистояння НАБУ та ГПУ почалося у березні 2016 р. зі спору щодо можливості національного антикорупційного бюро розслідувати справи, провадження за якими здійснює прокуратура. Утворене на нових організаційних засадах НАБУ спробувало звернутися до мінімально оновленої ГПУ з питанням отримання для власного розслідування кримінальних проваджень, які ініційовані та перебувають у розпорядженні головного слідчого управління ГПУ. Відповідь була негативною [2]. З того моменту сплило вже чимало часу, відбувалися гострі обговорення. Публічна позиція ГПУ змінилася, проте за лаштунками конфлікт повноважень продовжується.

Назване питання, на наш погляд, надзвичайно актуальне і важливе для успіху антикорупційної реформи та питань протидії злочинності на сучасному етапі розвитку демократичної правової європейської України, оскільки:

1. Це чи не перший конфлікт повноважень між реформованими після Революції гідності правоохоронними органами. Нагадаємо, антикорупційною реформою передбачалося розмежування повноважень щодо так званої корупції високопосадовців і корупційними злочинами інших осіб. Саме для протидії корупційним злочинів вищих посадових осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що становлять загрозу національній безпеці, утворене НАБУ як державний правоохоронний орган з додатковими гарантіями незалежності. Від можливостей НАБУ ефективно діяти залежить успіх цілей, деолігархізації та добросовісності публічного управління. І навпаки, успішне блокування діяльності цього незвичного для олігархічної України органу може поставити під загрозу успіх реформи та надати сигнал для інших кіл завуальованої протидії оновленню України.

2. Цей юридичний конфлікт набув розголосу. Українські правоохоронні органи призвичаїли суспільство до того, що вони працюють непомітно. Питання спірного характеру традиційно вирішувалися за принципом: хто вище у владній або в неофіційній ієрархії. Тому підняття цього питання розподілу повноважень між НАБУ і ГПУ свідчить про важливість питання, з чим ми цілком погоджуємося.

3. Додає актуальності цій проблемі те, що вона стосується питання захисту нових підходів у управлінні правоохоронною структурою. Стверджується, що після революційних подій необхідно кардинально змінити правоохоронну структуру, щоб вона захищала демократію і права людини, а не олігархію та цінності автократії. При незначному оновленні кадрового складу вищих ешелонів влади можливий реванш на кшталт 2005–2010 рр., коли незначні ростки нових підходів поступилися системним руйнуючим позиціям реакціонерського чиновництва. Тому розгляд правових підстав захисту позиції нового НАБУ зумовлює особливий практичний інтерес: чи займає цей орган правильну позицію, чи достатньо твердо він її сформулював?

4. З іншого боку, прокуратура сьогодні у баченні громадськості являє собою консервативний потужний важіль впливу на правоохоронну політику загалом та антикорупційну зокрема. У протидії злочинності їй традиційно належала першість у радянській і пострадянській Україні. Існують позиції, що саме неефективна координаційна роль прокуратури значною мірою сприяла недемократичним цінностям і узурпації владних повноважень. Нові органи і у наведеному випадку, й у інших відомих спірних ситуаціях не можуть отримувати допомогу від ГПУ. Скоріше навпаки, ГПУ користуючись своїм завданням координації боротьби зі злочинністю намагається не допускати неузгоджені з нею дії у цьому напрямі. Тому НАБУ розглядається як можливий антипод і локомотив змін.

Тому **метою цієї статті** є аналіз теоретичних передумов та нормативного урегулювання можливості Національного антикорупційного бюро України здійснювати досудове розслідування у справах, які раніше перебували у провадженні інших органів розслідування, зокрема у органів прокуратури та визначення об'єктивного ступеню комунікації між обома згаданими органами.

Ступінь розробки проблеми. Виходячи із того, що питання компетенції новоутвореного Національного антикорупційного бюро України постало лише у 2015 р. і згаданий компетенційний спір ще не був під увагою науковців, нами будуть досліджені позиції, оприлюднені у відкритих джерелах, зокрема у виступах та інтерв'ю очільника НАБУ А. Ситника, Генерального прокурора України Ю. Луценка, керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (далі – САП) Н. Холодницького, речників ГПУ, зокрема В. Куценка, прокурора ГПУ В. Кислого, громадського діяча В. Шабуніна та деяких інших.

Основний зміст дослідження. Передусім охарактеризуємо історію питання.

Вперше повідомлення про необхідність врегулювати потребу допуску НАБУ до кримінальних проваджень, які розслідуються прокуратурою та/або передачі цих кримінальних проваджень піднято А. Ситником 3.03.2016 р. [3]. Він зазначив, що Генпрокуратура затягує передачу НАБУ інформації у резонансних кримінальних справах про незаконний видобуток бурштину та деяких інших. Такої протидії з боку інших органів слідства, зокрема поліції та фіскальної служби, не виникає.

Подібну інформацію зазначив Н. Холодницький у інтерв'ю інтернет-ресурсам DW 9.03.2016 р. [4] та Укрінформ 11.03.2016 р. [5]. Він вказав, що існують проблемні питання розслідування справ, які належать до компетенції НАБУ, але провадження за якими розслідуються прокуратурою. Для вирішення цього питання відбулася зустріч між керівниками НАБУ, САП та першим заступником Генерального прокурора України. Пропозиції САП і НАБУ полягають у вирішенні питання про підслідність ініційованих прокуророю кримінальних проваджень з корупційною складовою САП, а не ГПУ. Це не має стосуватися тих проваджень, які знаходяться на завершальній стадії та бути направлені до суду. Для надання НАБУ доступу до справ і їх вивчення разом буде надаватися 10 днів. Остаточне питання про передачу справ буде оформлюватись постановою, а не рішенням.

Перша оприлюднена позиція ГПУ була датована 10.03.2016 р. та свідчила, що прокуратура зацікавлена у використанні при розгляді питання розслідування кримінальних проваджень норм Кримінального процесуального кодексу України, який не передбачає «інституту витребування кримінальних проваджень» або іншого механізму передачі таких проваджень. Посилання при цьому на Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» суперечить ч. 3 ст. 9 КПК України. Щодо окремих справ питання можливості їх розслідування НАБУ суперечить ч. 5 ст. 216 КПК України. Також у окремих питаннях НАБУ замість прискорення справи, отриманої для ознайомлення у прокуратурі, затягує його. За баченням ГПУ обговорення подібного роду питань процесуальної компетенції у відкритих джерелах є неприпустимим [6].

Отже, на цьому етапі можна констатувати домовленість, яка була досягнута між НАБУ, САП та ГПУ і проблемне питання ніби було закрите.

Нове коло дискусії було підняте 23.03.2016 р. громадським діячем В. Шабуніним у своєму блозі на інтернет-ресурсі «Українська правда» [7]. Він навів інсайдерську інформацію та копію документу, який свідчить про цей спір та імовірно датується раніше. Цей документ хоча й не містить реєстраційних та вихідних реквізитів, проте виглядає як офіційний лист ГПУ підлеглим прокуратурам. Судячи із тексту документа, він був ініційований після згаданої наради 11.03.2016 р. і детально пояснює шляхи неможливості передачі («витребування» у листі) кримінальних проваджень з прокуратури до НАБУ, неможливість вирішення цього питання САП. Вирішення питання ознайомлення або доручення їх подальшого розслідування НАБУ у справах, що розслідуються прокуратурою, допустиме лише за рішенням Генерального прокурора України та керівника відповідної місцевої прокуратури. При цьому головну частину листа займає розкритикований В. Шабуніним юридичний аналіз неможливості передачі справи від прокуратури до НАБУ поза зазначеною вище процедурою. Громадський активіст був різким в оцінках позиції ГПУ з цього приводу, звинувативши її в блокуванні розслідування корупційних справ щодо високопосадовців як самостійно, так і через недопущення цього вчиняти НАБУ.

Ця стаття В. Шабуніна підняла дискусію на новий виток. Її речник, прокурор В. Куценко у відповідь виступив на кількох брифінгах 24.03.2016 р. [8; 9], де заявляв про існування згаданого листа ГПУ, але невірне розуміння громадським діячем наведеного у ньому юридичного аналізу. Прокурор назвав кілька прикладів колізій у законодавстві, які на його погляд шкодять вирішенню питання підслідності прокурорських справ, на які претендує НАБУ, зазначив про бажання ГПУ вирішити це питання і про позитивну практику ознайомлення і отримання у своє провадження НАБУ кримінальних справ, які потенційно можуть перейти у їх підслідність.

Показовим для розуміння чи конфлікт повноважень було вичерпано стало датоване 24.03.2016 р. інтерв'ю А. Ситника, що на ділі ГПУ не змінило своєї позиції і доступ до справ НАБУ не надає [10]. НАБУ ж оприлюднило приклад відповідей ГПУ на запити щодо передачі справ: лист ГПУ від 25.02.2016 [2], підписаний старшим слідчим в особливо важливих справах Головного слідчого управління ГПУ В. Кислим, де відмовлено у передачі справи НАБУ. Лист цікавий тим, що сутнісно у ньому сформульовано позицію, близьку до згаданого вище листа ГПУ підлеглим прокурорам. Звороти на кшталт: «...зазначене «рішення» не відповідає вимогам чинного законодавства, не встановлено механізму та способу виконання (реалізації)» свідчать все ж не про намагання ГПУ спільно вирішити юридичні колізії, а про свідому відмову заблокувати ініціативу НАБУ у отриманні справи у власне провадження.

Все ж зрушення з місця зазначеного питання з того часу все ж відбувалось. За інформацією ГПУ, працівникам НАБУ було надано для ознайомлення матеріали декількох проваджень, ряд справ за рішенням Генерального прокурора України було доручено розслідувати НАБУ. Для нас у цьому позитивному сигналі є уточнення: постанови САП щодо передачі справи до підслідності НАБУ недостатньо, після такого рішення останнє слово залишалося за прокуратурою. Отже, при меншому резонансі прокуратура зможе на власний розсуд підтримувати чи блокувати ініціативи НАБУ.

Ситуація кардинально зміналась 20 листопада 2017 р., коли прокуратура позбулася функцій слідства і всі старі справи, в яких є підозрюваними чиновники категорії А, навіть колишні мають бути передані до НАБУ [11]. Цього ж числа закінчилися повноваження слідчих органів прокуратури здійснювати досудове розслідування у кримінальних провадженнях, що були зареєстровані до грудня 2015 р. та підслідних НАБУ.

У зв'язку з цим, Генеральний прокурор заявив про необхідність передачі НАБУ більше тисячі кримінальних проваджень [12], які б звісно паралізували роботу близько 200 детективів Антикорупційного бюро.

Для розв'язання цієї проблеми вже 22 листопада 2017 р. Президентом України було підписано закон, яким Верховна Рада України схвалила зміни до Кримінального процесуального кодексу та скасувала часове обмеження у два роки на розслідування ГПУ корупційних справ колишніх посадовців, підслідних НАБУ [13]. За новими змінами прокуратура має закінчити такі розслідування, а не передавати їх до Антикорупційного бюро. А тому ситуація залишилась незмінною як і до 20 листопада 2017 р.

Отже, з приведеного хронологічного опису і аналізу еволюції позицій сторін компетентнісного конфлікту можна констатувати, що, по-перше, проблема передачі справ, які «цікавлять» НАБУ, може й далі існувати; по-друге, частковою її причиною є процесуальні колізії у законодавстві; по-третє, деякий прогрес у пошуку компромісу в свій час був досягнутий завдяки суспільному резонансу цієї ситуації, який ініційований НАБУ та САП та проти якого виступає ГПУ.

Висновки. Як висновок висвітливо правову сторону конфлікту. Чи дійсно існуючі правові колізії не дозволяють ГПУ передавати справи за підслідністю до НАБУ?

Передусім з причин, викладених у вступі в статтю, відкинемо детальний опис і аналіз казуїстики ГПУ, оприлюдненої у листі ГПУ до підлеглих прокурорів, такі аргументи: юридично невизначений статус директора НАБУ як працівника НАБУ, працівники НАБУ не входять до кола осіб, які можуть знайомитися із матеріалами кримінального провадження, запит НАБУ щодо отримання справи у провадження прирівняно до незаконного впливу а незалежного слідчого не надають підстави для його розгляду як конструктивного джерела для аналізу. Разом з тим, окремі позиції дійсно заслуговують на детальніше з'ясування.

Наш аналіз юридичної сторони питання можливості НАБУ розслідувати справи, провадження за якими здійснює прокуратура, дозволив визначити такі питання, вирішення яких важливе для об'єктивного з'ясування обставин компетентнісного конфлікту.

По-перше, відмінності правового урегулювання питання у п. 2 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» та КПК України. Заперечення ГПУ щодо цих актів стосується позиції, що терміни «вitreбування» і «рішення НАБУ» є невідповідними чинному КПК України і тому неможливо їх застосовувати. На наш погляд, у цьому випадку колізія як така, що не дозволяє реалізувати норму, відсутня. Зазначений Закон визначає процедурні (публічно-управлінські), а не процесуальні (кримінально-процесуальні) повноваження НАБУ. Термін «вitreбування», який не включений до КПК України 2012 р. не обов'язково стосується питання кримінально-процесуального рішення, адже у змісті Закону зустрічається як у розумінні проваджень, так і щодо отримання іншої інформації, необхідної для розслідування проваджень НАБУ (наприклад, п. 3 ч. 1 ст. 17 Закону). Аналогічно і з «рішенням», зміст цього документу зрозумілий, так само як логічність їх прийняття директором НАБУ, його впроваджено не лише у Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України», але у до ч. 5 ст. 216 КПК України. Саме тому органи виконавчої влади, які також володіють кримінальною підслідністю (поліція, фіскальна служба), не вчиняють перепон у передачі справ до підслідності НАБУ. Якщо вживання терміну «вitreбування за рішенням директора НАБУ» на погляд ГПУ не дозволяє передати справу до НАБУ, абз. 3 ч. 5 ст. 216 КПК України дає можливість використати іншу норму: віднесення кримінального провадження у злочинах до підслідності детективів НАБУ за постановою прокурора САП. З іншого боку, ст. 216 КПК визначає достатній механізм (рішення директора НАБУ, погодження з прокурором САП – розслідування детективами НАБУ) для того, щоб працювати над кримінальними провадженнями, які знаходяться у підслідності інших органів. Чи потрібно для вирішення цього питання вносити зміни до КПК України, або ж приймати додатковий акт ГПУ, САП і НАБУ? Вважаємо, що не потрібно, існуючих норм достатньо, відповідальність за їх коректне застосування покладено на САП, яка має безпосередній зв'язок і з НАБУ і з ГПУ.

По-друге, існує позиція, що прикінцеві положення КПК України встановлюють додаткові гарантії розслідування окремих категорій кримінальних проваджень (корупційних злочинів) саме слідчими прокуратури до їх завершення, зокрема два роки з часу введення в дію ч. 5 ст. 216 КПК України. На погляд ГПУ, намагання НАБУ перебрати на себе розслідування цих проваджень є втручанням у процесуальну незалежність слідчого прокуратури. З цього приводу зазначимо, що вказана норма Прикінцевих положень головним чином адресована органам публічного управління, уповноваженим протидіяти злочинності. За нею прокуратура визнається органом, що тимчасово має повноваження на розслідування корупційних злочинів. Дворічний термін для завершення розслідування цих злочинів не є гарантією органам прокуратури від перебирання цих розслідувань постійним органом, який отримує ці повноваження у прокуратури (НАБУ). Цей термін означає лише те, що за відсутності інтересу до розслідування справи органом первинної компетенції (НАБУ), орган тимчасової компетенції (прокуратура) зобов'язана належно проводити розслідування.

По-третє, ГПУ стверджує, що працівники НАБУ не віднесені до кола осіб, яким надаються матеріали кримінального провадження за ст. ст. 36 та 39 КПК України. Зазначимо, що ст. ст. 36 та 39 кодексу стосуються прокурорських повноважень і повноважень керівника органу досудового розслідування. Тоді як можливості розслідувати (сутнісно аналізувати, досліджувати) інші кримінальні провадження визначена ч. 5 статті 216 КПК України та Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України», який є частиною кримінально-процесуального законодавства згідно з ч. 2 ст. 1 КПК України. Отже, зазначене твердження ГПУ також не витримує критики.

По-четверте, з наведеної позиції впливає така дилема, що стосується повноважень НАБУ формувати паралельні кримінальні провадження на підставі абз. 3 ч. 5 статті 216 КПК України. Вважаємо, що ця позиція законотворця термінологічно підлягає уточненню, оскільки ведення двох кримінальних проваджень з одного правопорушення виглядає необґрунтованим. Вважаємо, що при формулюванні названої норми малась на увазі можливість НАБУ вивчити провадження перед тим, як отримати справу до свого провадження (це виглядає як можливість відібрати для свого провадження потенційно прості й добре розслідувані кримінальні провадження прокуратури, що видається несправедливим в сенсі Перехідних положень КПК України). Або ж навпаки, вивчення справи з позиції перебирання розслідування через його неефективне, а можливо і корупційне здійснення прокуратурою. В такому разі подальша передача кримінального провадження до НАБУ виглядає обґрунтованим, при цьому не виключене і порушення ще одного провадження, – тепер уже щодо працівника прокуратури, який завідомо затягував розслідування кримінального провадження. У цьому випадку зростає відповідальність САП. Тому для виключення термінологічної неточності пропонуємо абз. 3 ч. 5 статті 216 КПК України викласти у такій редакції: «Детективи Національного антикорупційного бюро України з метою попередження і розслідування злочинів, які віднесені до його підслідності, за рішенням Директора Національного антикорупційного бюро України, погодженим із прокурором Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, можуть ознайомлюватись із матеріалами кримінальних проваджень щодо злочинів, які віднесені до підслідності слідчих інших органів. Ознайомлення передбачає невідкладне отримання усіх матеріалів провадження на розумний строк, визначений прокурором Спеціалізованої антикорупційної прокуратури». Така норма, на наш погляд, виглядатиме більш обґрунтовано, ніж пропозиція ГПУ [5] щодо надання НАБУ доступу до справ і їх вивчення разом на 10 днів.

По-п'яте, ГПУ пропонує вирішення питання ознайомлення НАБУ із справою, що знаходиться у провадженні слідчих прокуратури або її передачу для подальшого розслідування детективами НАБУ здійснювати лише за рішенням Генерального прокурора України та керівника відповідної регіональної прокуратури [7]. ГПУ обґрунтовує цю позицію «обмеженим предметом прокурорської діяльності» САП, що визначений ч. 5 ст. 8 Закону України «Про прокуратуру». Для доведення невірності цієї тези достатньо здійснити не лише юридичний аналіз норм ч. 5 ст. 216 КПК України та Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», які визначають достатній статус для вирішення САП цього питання. Для цього важливо прослідкувати логіку утворення САП саме як єдиної прокурорської інституції, на яку покладені повноваження прокуратури з наглядом за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування Національним антикорупційним бюро України; підтримання державного обвинувачення у відповідних провадженнях; представництво інтересів громадянина або держави в суді щодо корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушеннями. Тому намагання залишити за Генеральним прокурором України або керівником регіональної прокуратури остаточне рішення про передачу кримінального провадження у корупційних злочинах до підслідності детективів Національного антикорупційного бюро України є нічим іншим, як намаганням перебрати на себе повноваження, для яких утворена САП. Проілюструємо: прокурор САП своєю постановою відносить кримінальне провадження у корупційних злочинах до підслідності детективів Національного

антикорупційного бюро України на підставі ч. 5 ст. 216 КПК України, а Генеральний прокурор України або керівник регіональної прокуратури це рішення не задовольняє на підставі відсутності повноважень у САП на підставі ч. 5 ст. 8 Закону України «Про прокуратуру». Гадаємо, такий приклад достатньо показує необґрунтованість запропонованої практики ГПУ і показує, що зміни у законодавство з цього приводу вносити недоцільно.

На завершення визначимо, чому наша аргументація більш прихильна до позиції НАБУ, а не ГПУ. Тому що: а) саме на НАБУ покладено кримінально-процесуальну протидію корупції високопосадовців, вона за неї буде відповідати перед українським суспільством, а ГПУ завжди зможе виправдатись у випадку безрезультатності, що довести справу до кінця зашкодили недостатні нормативні основи і тимчасовий характер її повноважень із розслідування; б) тому що ГПУ мала час і можливості для доведення зазначених проваджень до завершення, але у її звітній діяльності це не особливо відображено; в) тому що у справах про корупцію високопосадовців позицію ГПУ має виражати не її слідче управління з тимчасовими повноваженнями, а САП, яка публічно підтримала НАБУ. Відзначимо, НАБУ ініціювала реалізацію своїх повноважень, так само як у відносинах з іншими органами розслідування. Лише ГПУ у відповідь на такі запити блокувала доступ до розслідуваних нею кримінальних проваджень, використала риторику приниження: замість діалогу з незалежним ієрархічно не нижчим за неї органом влади запропонувала шлях листів-відмов, невизнання повноважень, використання лапок як символу нереалістичності для характеристики юрисдикції іншого державного органу. Така позиція в будь-якому разі не сприяє повазі до її автора, так само як намагання уникнути публічного обговорення цієї важливої суспільної проблеми.

Список використаних джерел

1. Незаконний тиск на працівників Національного бюро триває. – 5 грудня 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nabu.gov.ua/novyny/nezakonnyu-tysk-na-pracivnykiv-nacionalnogo-antykorupciynogo-byuro-tryvaye>.
2. Лист ГПУ № 17/1/5-22345-15 від 25.02.2016 р.
3. Глава НАБУ Ситник: Генпрокуратура нас ігнорує. 4 березня 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/news/2016/03/4/7101084/>.
4. Холодницький: Моя позиція – не втручайтесь в нашу роботу. – 9.03.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dw.com/uk/%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BC%D0%BE%D1%8F-%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%BD%D0%B5-%D0%B2%D1%82%D1%80%D1%83%D1%87%D0%B0%D0%B9%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%8C-%D0%B2-%D0%BD%D0%B0%D1%88%D1%83-%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D1%83/a-19087741>.
5. Холодницький про передачу справ: сподіваюся, всі недоліки розрулимо. – 11.03.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrinform.ua/rubric-politycs/1980264-holodnickij-pro-peredacu-sprav-spodivausa-vsi-nedoliki-rozrulimo.html>.
6. Генпрокуратурою вживаються заходи щодо запровадження конструктивної співпраці із НАБУ у сфері кримінального провадження. 10.03.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_t=rec&id=170467.
7. Разнарядка від Шокіна: НАБУ справи не передавати – документ. – 23 березня 2016 / Віталій Шабунін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.pravda.com.ua/authors/shabunin/56f2bbec71a69/>.
8. Шабунін про наказ Шокіна щодо НАБУ: рівень невігластва і брехні зашкалює. – 24.03.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://newsradio.com.ua/2016_03_24/SHabun-n-pro-nakaz-SHok-na-shhodo-NABU-r-ven-nev-glastva-brehn-zashkalju-4770/.
9. Владислав Куценко: жодних наказів про заборону передавати справи до НАБУ не було підписано ані Генеральним прокурором України, ані будь-якою іншою посадовою особою Генеральної прокуратури. – 24.03.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/news/29802>.
10. Ситник розповів про конфлікт з Генпрокуратурою. – 24 березня 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.ua/articles/politics/_sitnik-rozповiv-pro-konflikt-z-genprokuraturoyu/687487.
11. ГПУ проситиме, щоб справи Майдану не передавали НАБУ. – 22.11.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/news/2017/11/20/7162716/>.
12. ГПУ передасть НАБУ більше 1 тисячі справ. 20.11.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ukranews.com/ua/news/531502-gpu-peredast-nabu-bilshe-1-tysyachi-sprav>.
13. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів : Закон України № 2147-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2017 № 48. – С. 5.

References

1. *Nezakonnyi tysk na pratsivnykiv Natsionalnoji byuro tryvae [Illegal pressure on employees of the National Bureau continues]. December 5, 2017 [Electronic resource] – Retrieved from: <https://nabu.gov.ua/novyny/nezakonnyy-tysk-na-pracivnykiv-nacionalnogo-antikorupciynogo-byuro-tryvaye>. [in Ukrainian].*
2. *Lyst GPU vid 25.02.2016 № 17/1/5-22345-15 [Letter of the GPU dated February 25, 2016 No. 17/1 / 5-22345-15]. [in Ukrainian].*
3. *Golova NABU Sytnyk: Genprokuratura nas ignorue. 4 bereznia 2016 [Head of NABU Sitnik: General Prosecutor's Office ignores us. March 4, 2016] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://www.pravda.com.ua/news/2016/03/4/7101084/>[in Ukrainian].*
4. *Holodnytskyi: Moya pozutsiya – ne vtruchaites v nashu robotu 9.03.2016. [Kholodnytskyi: My position - do not interfere in our work March 9, 2011] [Electronic resource] Retrieved from: <http://www.dw.com/uk/%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BC%D0%BE%D1%8F-%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%BD%D0%B5-%D0%B2%D1%82%D1%80%D1%83%D1%87%D0%B0%D0%B9%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%8C-%D0%B2-%D0%BD%D0%B0%D1%88%D1%83-%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D1%83/a-19087741> [in Ukrainian].*
5. *Kholodnytskyi pro peredachu sprav: Spodivayusya, vsi nedoliki rozrulumo. 11.03.2016. [Kholodnytskyi about transfer of cases: I hope, all the flaws will be set up. 03/11/2016]. [Electronic resource]. Retrieved from: <http://www.ukrinform.ua/rubric-politycs/1980264-holodnickij-pro-peredacu-sprav-spodivayusya-vsi-nedoliki-rozrulimo.html> [in Ukrainian].*
6. *Genprokuraturouyu vxhyvayutsay zahody shchodo zaprovadzhennya konstruktivnoi spivpratsi iz NABU u sferi kryminalnogo provadzhennya. 10.03.2016. [The General Prosecutor's Office is taking steps to introduce constructive cooperation with the NABU in the field of criminal proceedings. March 10, 2016]. [Electronic resource]. Retrieved from: http://www.gp.gov.ua/ru/news.html?_m=publications&t=rec&id=170467[in Ukrainian].*
7. *Raznadarka vid Shokina: NABU sparavu ne peredavaty – document. 23 bereznia 2016. Vitaliy Shabunin. [Order from Shokin: do not transmit cases to NABU – a document. March 23, 2016 / Vitaliy Shabunin] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://blogs.pravda.com.ua/authors/shabunin/56f2bbec71a69/>[in Ukrainian].*
8. *Shabunin pro nakaz Shokina shchodo NABU: riven neviglavstva i brehni zashkalyue. 24.03.2016. [Shabunin about Shokin's order regarding NABU: the level of ignorance and lies is overflowing. 03.24.2016] [Electronic resource]. Retrieved from: http://newsradio.com.ua/2016_03_24/SHabun-n-pro-nakaz-SHok-na-shhodo-NABU-r-ven-nev-glastva-brehn-zashkalju-4770/[in Ukrainian].*
9. *Vladyslav Kutsenko: zhodnykh nakaziv pro zaboronu peredavaty spravy do NABU ne bulo pidpysano ani Heneralnym prokurorom Ukrainy, ani bud-yakoiu inshoiu posadovoiu osoboju Heneralnoi prokuratury. 24.03.2016. [Vladyslav Kutsenko: No orders to ban the transfer of affairs to NABU were signed by either the Prosecutor General of Ukraine or any other official of the General Prosecutor's Office. March 24, 2011]. Retrieved from: <http://www.golos.com.ua/news/29802> [in Ukrainian].*
10. *Sytnyk rozpoviv pro konflikt z Genprokuraturoiu. 24.03.2016. [Sytnyk spoke about the conflict with the Prosecutor General's Office. 24.03.2016]. Retrieved from: http://gazeta.ua/articles/politics/_sitnik-rozpoviv-pro-konflikt-z-genprokuraturoiu/687487 [in Ukrainian].*
11. *GPU prosytyme, shchob spravy Maidanu ne peredavaly NABU. 22.11.2017. [The GPU will request that the Maidan cases may not be transferred. 22.11.2017]. Retrieved from: <http://www.pravda.com.ua/news/2017/11/20/7162716/> [in Ukrainian].*
12. *GPU peredast NABU bilshe 1 tysiachi sprav. 20.11.2017. [The GPU will transfer to NABU more than 1 thousand cases. 11/20/2017]. Retrieved from: <https://ukranews.com/ua/news/531502-gpu-peredast-nabu-bilshe-1-tysyachi-sprav> [in Ukrainian].*
13. *Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnogo kodeksu Ukrainy, Tsyvilnogo protsesualnogo kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv: № 2147-VIII [Law of Ukraine On Amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and other legislative acts: No. 2147-VIII]. // Vidomosti Verkhovnoi Rady – 2017 № 48, stor. 5 – Bulletin of the Verkhovna Rada - 2017 No. 48, p. 5. [in Ukrainian].*

Стаття надійшла до редакції 12.03.2018.